

ЖКФ – Финансылык системалардын экологизациясы (ФСЭ)

Жайгашкан жери:
аймактык долбоор

Долбоордун номери:
56002

Тармагы:
финансы уюмдары

Мамлекеттик/жеке сектор:
жеке

Экологиялык категориясы:
ФО

Бекитилген күнү:
2025-жылдын 12-февралы

Статусу:
Концепцияны кароодон өткөн

Долбоордун англис тилиндеги резюмеси жарыяланган
күн: 2025-жылдын 8-январы

Долбоордун сыпаттамасы

ЖКФнын финансылык системалардын экологизациясы (ФСЭ) программасынын алкагында (ЖКФнын алкактык программасы же Алкактык программа) 620 миллион АКШ долларын бөлүү каралган, анын 434 миллион АКШ доллары Банктын туруктуу ресурстарынан, ал эми 186 миллион АКШ доллары Жашыл климаттык фонддун (ЖКФ) каражаттарынан берилет. Алкактык программа Армения, Грузия, Египет, Иордания, Казакстан, Кыргыз Республикасы, Марокко, Молдова, Монголия, Түндүк Македония, Сербия, Тажикстан жана Өзбекстан өлкөлөрүндө (биргелешип «Программага катышуучу он үч өлкө» деп аталат) ишке ашырылат.

Алкактык программа өнөктөш финансылык уюмдарга (ӨФУ) зайым берүү түрүндө ишке ашырылып, алардын парник газдарынын чыгындыларын азайтуу жана климаттын өзгөрүшүнө карата туруктуу өнүгүү үчүн инвестиция кылуусуна жеке жана мамлекеттик сектордун субъекттеринин (анын ичинде жеке ишкерлерди, чакан жана орто ишканаларды (ЧОИ), орточо капиталдаштырылган ишканаларды, технологиялардын жеткирүүчүлөрүн, өндүрүүчүлөрдү, жабдуучуларды жана монтаждоочуларды/кызмат көрсөтүүчүлөрдү, курулуш компанияларын, турак жай ээлеринин бирикмелерин жана муниципалитеттерди кошуу менен) гендердик аспектилерин эске алуу менен кредит берүү аркылуу багытталат.

Долбоордун максаттары

ЖКФнын ФСЭ боюнча алкактык программасы климаттын өзгөрүшүнүн кесепеттерин жумшартууга жана гендердик аспектилерди эске алган долбоорлорду жеке сектор тарабынан каржылоону көбөйтүүгө багытталган комплекстүү финансылык платформа болот. Мындан тышкары, алкактык программа жергиликтүү ӨФУлардын климаттын өзгөрүшүнүн кесепеттерине каршы аракеттенүү боюнча алдыңкы методдорду өнүктүрүүсү үчүн шарттарды түзүп, алардын климатка ылайыкташкан финансылык система үчүн өтүү пландарын кабыл алуусуна көмөктөшөт.

Өткөөл процесске таасири

Өткөөл процесске күтүлгөн таасиринин баллдык көрсөткүчү – 65-85.

ЖКФнын ФСЭ боюнча алкактык программасы өтүү процессинин «экологиялык» атрибутун ишке ашырууга көмөктөшүп, каржылык ресурстарды жашыл технологиялар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн багыттоону жеңилдетет, ошондой эле климаттык тобокелдиктерди жоюу боюнча өтүү пландарын ишке ашыруу аркылуу жергиликтүү финансылык системаларды өзгөртүүгө шарт түзөт. Каржылоонун 100%ы жашыл экономикага өтүү критерийлерине (ЖЭӨ) жооп берген иш-чараларга багытталат.

Кардар жөнүндө маалымат

Зайымчылар катары жергиликтүү финансылык структуралар, анын ичинде коммерциялык банктар, микрокаржылык уюмдар жана лизинг компаниялары чыгат.

ЕРӨБ каржылоосу

434 млн АКШ доллары

Долбоордун жалпы наркы

620 млн АКШ доллары

Толукталышы

Долбоордун толуктоочу мүнөзү төмөнкү элементтерди камтыган комплекстүү топтомдун негизинде камсыздалат:

- i) рынокто жеткиликтүү шарттарга караганда жагымдуураак узак мөөнөттүү каржылоо;
- ii) жашыл кредиттөөнүн мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү үчүн ӨФУга техникалык кызматташуу жана саясий диалог жүргүзүү;
- iii) өтүү пландарын даярдоону дем берүү үчүн тиешелүү ӨФУларга дем берүүчү гранттарды берүү;
- iv) жашыл экономикадагы гендердик ажырымдарды жоюу аркылуу гендердик маселелерди чечүүнү илгерилетүү. Жалпысынан, топтом климатка байланыштуу инвестициялар үчүн жеткиликтүү каржылоонун көлөмүн кыйла көбөйтүүгө, ошол эле учурда финансылык сектордун климаттык тобокелдиктерге туруктуулугун гендердик факторлорду эске алуу менен жогорулатууга багытталган.

Экологиялык жана социалдык маселелер

Бул долбоор эч бир категорияга киргизилген эмес, бирок долбоорчолор ФО категориясына киргизилет, анткени алар ЕРӨБдүн 2019-жылы редакцияланган Экологиялык жана социалдык саясатына ылайык келет жана аларга экосоциалдык экспертиза жүргүзүлөт. Жаңы ӨФУлар ЕРӨБдүн экологиялык жана социалдык маселелер боюнча сурамжылоосун толтурушу керек, ал эми учурдагы ӨФУлардын буга чейин берилген жылдык отчеттору мүмкүн болгон кемчиликтерди жоюу максатында кайра каралып чыгат.

ӨФУлар өлкөдөгү кырдаалды эске алуу менен бул алкактык программа үчүн төмөн же орто деп бааланган экосоциалдык тобокелдиктерди, анын ичинде сексуалдык эксплуатация, зомбулук жана ыдык көрсөтүү (СЭЗЫ) тобокелдиктерин баалоо жана жоюу үчүн өздөрүнүн экологиялык жана социалдык башкаруу системаларын сактоого же жакшыртууга тийиш.

ӨФУлар ЕРӨБдүн № 2, 4 жана 9-долбоордук талаптарын сактоого, ЕРӨБдүн өзгөчө тизмелерин карманууга жана ЕРӨБгө жыл сайын экологиялык жана социалдык отчетторду берүүгө милдеттүү. Жардам алууга талапкер болгон тараптар улуттук мыйзамдарды сактап, ЕРӨБдүн кайра жаралуучу энергия долбоорлору боюнча тандоо критерийлерине шайкеш келүүгө тийиш.

Күн фотоэлектрдик станциялар аркылуу энергия өндүрүү боюнча долбоорлор ЕРӨБдүн экологиялык жана социалдык тандоо критерийлерине ылайык келиши керек. Бул критерийлер ЕБРРдин веб-сайтында жарыяланган жана тиешелүү жетекчиликте көрсөтүлгөн.

Техникалык кызматташуу жана гранттык каржылоо

Алкактык программа техникалык кызматташтыктын (ТК) комплекстүү программасы жана саясий диалогду орнотуу боюнча бир катар милдеттенмелер менен толукталат. Бул милдеттенмелер төмөнкүлөрдү камсыз кылууга мүмкүндүк берет:

- i) гендердик аспектилерди эске алуу менен жергиликтүү финансылык системалардын “жашыл” кредиттөөгө мүмкүнчүлүктөрүн күчөтүү;
- ii) климаттын өзгөрүшүнүн кесепеттерине каршы күрөшүүдө алдыңкы ыкмаларды өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, анын ичинде климатка ылайыкташкан финансылык системаларга өтүүнү колдогон өтүү пландарын кабыл алуу.

Мындан тышкары, ӨФУлар климаттык өтүү пландарын ишке ашыруу үчүн дем берүүчү гранттарды (ЖКФ тарабынан каржыланган) алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болот.

Долбоордун резюмесинин акыркы жаңыланышы

2025-жылдын 8-январы

Өткөөл процесс деген эмне

Долбоорлордун өткөөл процесске тийгизген болжолдуу таасирин баалап чыгууга карата ЕРӨБдүн мамилеси боюнча кошумча маалымат [бул жерде](#).

Долбоорлорго катышуу үчүн мүмкүнчүлүктөр

Долбоорго же сатып алууларга катышууга байланыштуу суроолор боюнча кардар компанияга кайрылууну өтүнөбүз.

ЕРӨБ менен кызматташуу маселелери (сатып алууларга байланышпаган) боюнча кайрылуу үчүн:

тел.: +44 20 7338 7168

ml18224r-0

эл. почта: projectenquiries@ebrd.com

Мамсектордогу долбоорлор: караңыз: [EBRD Procurement](#) тел.:

+44 20 7338 6794

эл. почта: procurement@ebrd.com

Жалпы сурап-билүүлөр

Конкреттүү маалыматтык сурамдарды [маалыматтык сурамдар үчүн ЕРӨБ формулярын](#) колдонуу менен жиберсе болот.

Экологиялык жана социалдык саясат (ЭСС)

[ЭСС](#) жана аны менен байланыштуу долбоорлорду Ишке ашырууга карата талаптар (ИТ) ЕРӨБдүн «экологиялык жоопкерчиликтүү жана туруктуу өнүгүүнү» илгерилетүүгө карай умтулуусун жүзөгө ашыруу процедурасын аныктайт. ЭСС менен ИТда кардарларга карата коомчулукка маалымат жана консультация берүү, кызыкдар тараптардын, айрыкча кардардын жана долбоордун экосоциалдык ишмердигине байланыштуу тынчсыздануулары менен даттанууларын карап чыгуу жана аларды канааттандырууга көмөктөшүү үчүн даттанууларды берүү жана карап чыгуу механизмдин белгилөө боюнча улуттук мыйзамдардын тийиштүү ченемдеринин аткарылышына байланыштуу конкреттүү талаптар камтылган. Зарыл болгон учурда ЕРӨБ экосоциалдык тобокелдиктердин жана долбоордун таасирлеринин мүнөзү менен масштабына жараша, өзүнүн кардарларынан долбоорлордун тобокелдиктери менен таасирлери жөнүндө маалыматты ачыктоону, ошондой эле пикирлерди алуу жана жооп иретинде чараларды көрүүлөрү үчүн кызыкдар тараптар менен толук кандуу консультацияларды өткөрүүнү талап кылышы мүмкүн.

Бул багыттагы ЕРӨБдүн практикасы жөнүндө кошумча маалымат [ЭСС](#) да камтылган.

Иштиктүү ак ниеттүүлүк жана белгиленген ченемдерди сактоо

ЕРӨБ комплаенс-көзөмөл башкармалыгы (ККБ) жоопкерчиликтүү башкарууга жардам берет жана Банктын ишмердүүлүгүнүн бардык өңүттөрү иштиктүү ак ниеттүүлүктүн эң жогорку стандарттарына жооп берүүсүн жана эл аралык алдыңкы практикага шайкештигин көзөмөлдөйт. Ишмердүүлүктү ак ниетсиз жүргүзүүгө байланыштуу тобокелдиктерге, ошондой эле ЕРӨБдүн беделине шек келтирүү тобокелдиктерине жол бербөө максатында Банктын бардык кардарлары иштиктүү ак ниеттүүлүктү текшерүүдөн өтүшөт. Банк долбоорлорду болжолдуу баалап чыгуу жана жактыруу стадиясында көйгөйлүү өңүттөрдү аныктап чыгууну жана аларды жоюуну Банктын бүтүмдөрүнүн беделинин аруулугун камсыздоонун эң натыйжалуу каражаты деп эсептейт. Комплаенс-көзөмөл башкармалыгы (ККБ) аталган алдын алуу иш-чараларында негизги ролду ойнойт, ошондой эле инвестициядан кийинки стадияда Банктын иштиктүү беделине шек келтире турган тобокелдиктерди көзөмөлдөөгө жардам берет.

Мындан тышкары, ККБ алдамчылык, коррупция фактылары жана ЕРӨБ тарабынан каржыланган долбоорлордо кызмат абалын кыянаттык менен пайдалануу учурлары жөнүндө маалыматтын аныктыгын текшерүү үчүн жооптуу. Эгерде кимдир-бирөөдө ml18224r-0

Банктын ичинде же андан тышкары жерде алдамчылык же коррупциялык иш-аракеттер жөнүндө шектенүү пайда болсо, ал комплаенс-көзөмөл башкармалыгынын жетекчисине compliance@ebrd.com электрондук почта дарегине билдирүү жиберүү аркылуу бул тууралуу жазуу жүзүндө маалымат берүүгө милдеттүү. Билдирилген фактылардын баары тийиштүү чараларды көрүү предметине карата ККБ тарабынан каралып чыгат. Жашыруун билдирүүлөр кошулуп, бардык билдирүүлөр текшерүүдөн өткөрүлөт. Билдирүүлөр Банктын же Банк операцияларды ишке ашырган өлкөнүн тилдеринин биринде даярдалышы мүмкүн. Мындай кабарлоолор жакшы ниетте гана аткарылышы керек.

Маалыматка ээ болуу саясаты (МЭС)

2020-жылдын 1-январынан тарта күчүнө кирген МЭС, ЕРӨБдө Банктын стратегияларын, саясатын жана операциялык ишмердүүлүгүн тереңирээк билүүгө жана андап-түшүнүүгө көмөктөшүү максатында маалыматты ачыктоо жана кызыкдар тараптар менен консультацияларды өткөрүү тартибин белгилейт. Учурда бар маалыматтар менен таанышып чыгуу үчүн ЕРӨБдүн веб-сайтындагы [«Маалыматка ээ болуу саясаты»](#) бөлүмүн окуп чыгыңыз.

Конкреттүү маалыматтык сурамдарды [маалыматтык сурамдар үчүн ЕРӨБ формулярын](#) колдонуу менен жиберсе болот.

Долбоорлор боюнча отчет берүүнүн көз карандысыз органы (ДОКО)

Эгерде экосоциалдык чөйрөдө же маалыматты ачыктоо тармагында (мисалы, долбоордун деңгээлинде кардар тарабынан түзүлгөн даттанууларды берүү жана карап чыгуу механизми, же болбосо Банктын оперативдик жетекчилиги менен түз кызматташуу аркылуу) кардарга же Банкка байланыштуу келип чыккан тынчсызданууларды канааттандыруу аракеттери эч кандай натыйжа бербесе, анда жеке жактар жана уюмдар мындай тынчсызданууларын ЕРӨБдүн Долбоорлор боюнча отчет берүүнүн көз карандысыз органына (ДОКО) кайрылуу аркылуу канааттандыра алышат.

ДОКО арыз ээсинин пикири боюнча, долбоордогу зыян келтирген же келечекте зыян келтириши мүмкүн болгон көйгөйлөргө көз карандысыз баалоо жүргүзөт. Органдын милдеттерине кийинкилер кирет: экосоциалдык чөйрөдөгү жана маалыматты ачыктоо чөйрөсүндөгү көйгөйлөрдү чечүү үчүн долбоордун кызыкдар тараптары менен диалогду колдоп туруу; Банктын өзүнүн [Экологиялык жана социалдык саясатынын](#) талаптарын жана [Маалыматка ээ болуу саясатынын](#) долбоорго тиешелүү жоболорун аткарып жатканын текшерүү; ошондой эле зарылдык келип чыккан учурда, аталган ченемдик документтерди сактабаган учурларды Банк тарабынан келечекте тийиштүү чаралардын көрүлүшү аркылуу жоюу.

ДОКО жана анын мандаты менен кененирээк таанышып чыгуу, текшерүү жүргүзүүгө [өтүнмө берүү](#) жол-жобосун билүү үчүн [Долбоорлор боюнча отчет берүүнүн көз карандысыз органынын веб-баракчасына](#) баш багыңыз, же болбосо кошумча маалымат алуу же өтүнмө берүү боюнча нускама алуу үчүн, кызыктырган суроолор боюнча ipam@ebrd.com электрондук почтасы аркылуу ДОКОго кайрылыңыз.